

Tobias Bach, Partnerforum, 27.02.2019

Jeg ønsker alle dere hjertelig velkommen til dagens aktualitetsseminar!

Mitt navn er Tobias Bach, jeg er professor i statsvitenskap ved Universitetet i Oslo og forsker på reformer i offentlig sektor og forholdet mellom politikk og forvaltningen.

Før jeg introduserer dagens første innleder, vil jeg gjerne benytte anledningen til å si noen få ord om bakgrunnen for dagens seminar med tittelen «Framtidens offentlige sektor og forskningens rolle i forvaltningspolitikken»

Reformer i offentlig sektor står på politisk dagsorden nærmest hele tiden. Det kan være mange grunner som utløser et behov for reform, som for eksempel en krisesituasjon som avdekker mangler i nåværende organisering; det kan være endringer i sakfeltet forvaltningen jobber med; eller det kan rett og slett være politiske prioriteringer som styrer reformaktivitet. Det å gjennomføre reformer er også blitt normalisert – det forventes av nye regjeringer at de skal vise handlekraft og sette i gang reformer.

Reformer er noe som ligner på hagearbeid – det er en jobb som aldri er ferdig, og for det meste handler det om fortløpende justeringer, og ikke om store omveltninger. Enhver måte å organisere forvaltningen på vil ha både fordeler og ulemper, noe som fører til at man aldri vil finne en stabil balanse mellom ulike hensyn. Det finnes ingen fasitsvar på den 'beste måten' å organisere forvaltningen på. Reformarbeid betyr at man blir konfrontert med dilemmasituasjoner og er stilt foran en rekke alternative handlingsmåter med uviss utfall. En viktig måte å håndtere slike situasjoner på er å spørre noen som «kan» dette.

Det er en god tradisjon i Norge å benytte seg av eksperter for utformingen av reformer i offentlig sektor, bl.a. ved bruk av offentlige utvalg og ekspertutvalg. Men hva er det som eksperter på offentlig forvaltning kan bidra til reformprosesser? Hva er utfordringene ved bruk av eksperter i reformprosesser? Hva er det som kan forventes fra eksperter, og hvordan kan vi få bruke faglig ekspertise på en bedre måte? Dette er det første sentrale temaet i dag, og vi har invitert flere innledere som har mye erfaring med reformarbeid i offentlig sektor.

Men hva med «tilbudssiden» av ekspertise? Det å kunne levere gode råd forutsetter at akademia produserer passende ekspertise som kan danne et solid grunnlag for reformer. Men også her møter vi en del utfordringer. I statsvitenskapsfaget generelt, men også i det som internasjonalt heter «Public Administration», er det en pågående diskusjon som påpeker et spenningsforhold mellom behovet for faglig anerkjennelse og forskningens praktiske relevans.

For det første ser man en spesialisering i faget, som består av et økende antall subdisipliner, gjerne med egne tidsskrifter og møteplasser. Spesialiseringen ser man ved at publikasjoner er blitt fokusert på nokså begrensede problemstillinger, som gjerne blir besvart med mer og mer sofistikerte metoder.

For det andre har faget blitt mye mer internasjonalisert – forskere drar på internasjonale konferanser, de har internasjonale forskningsprosjekter, og publiserer internasjonalt.

Christopher Pollitt, en av de mest kjente forskere på offentlig forvaltning, som var en nær venn og kollega av vår første innleder, skrev for noen år siden at faget mister det store bildet, og samtidig mister innflytelse på praktisk politikk ([lenke til Pollitts blogginnlegg «losing the big picture, and influence too»](#)).

Selv om dette er en tendens som er blitt beskrevet for statsvitenskapen mer generelt, er den spesielt urovekkende i subdisiplinen som ser på regjering og forvaltning.

Jeg mener at det ikke nødvendigvis er en målkonflikt mellom forskning av høy kvalitet og praktisk relevans. Men det ser ut som om dynamikken i faget peker i en retning der betydning for praktisk politikkutforming blir nedprioritert. Spørsmålene som da bør stilles er om vi har forskningen som er nødvendig for å kunne bidra til å støtte utforming av forvaltningspolitikk, og hvordan forskningen bør orientere seg for å imøtekomme kunnskapsbehovet behovet fra politikken og forvaltningens side.